

AMERISKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 35

CLEVELAND, O., WEDNESDAY MORNING, FEBRUARY 11, 1942

LETO XLV. — VOL. XLV.

Vesti iz nepokorljive Jugoslavije

Zagrebsko hitro sodišče je ob sodilo na smrt Milutina Kremzira, soferja iz Siska, ker je ponoči med 22. in 23. avgustom v bari na Jelacicevem trgu streljal na nemškega častnika Jakoba Hermana in podčastnika Josepha Worticha. Kremzirja so ustrelili.

Lani v aprilu je bilo v štajerskem delu Slovenije 4.421 učiteljev, med njimi 1257 v današnji "Provincia Lubiana," vsi drugi pa v krajih, ki so jih zasedli Nemci. Od zadnjih jih je bilo 360 pregnanih v Srbijo, okrog osem sto pa jih je pobegnilo v planine in gozdove. Od 2000 preostalih so jih največ pozaprili v ječe in v koncentracijska taborišča, manjše število pa so preselili v Nemčijo. Vse slovenske šole so zaprte. Prav tako slovenske gimnazije.

Oblasti so razpisale tirnico za osebami, ki so zakrivile razna poškodovanja in izdelovale pekarske stroje v Osijeju. Te so: Vjekoslav Bakulić, agronomski inženir iz Banje Luke, Mihajlo Klajn, agronomski inženir iz Daruvarja; Stevo Librenjak, delavec iz Sinja ter Milica Križan, dijakinja iz Dopsina.

Kraj Sremski Karlovci je moral spremeniti ime v Hrvatski Karlovci.

Prevoz s čolnom ali ladjo čez Savo in Donavo je ponoči prepovedan. Ponoči pomeni eno uro pred sončnim zahodom in uro po sončnem vzhodu.

Od 539 duhovnikov mariborske škofije so bili 503 zaprti ali pregnani. Ostali — med njimi je osem duhovnikov, ki so jih poslali iz "rajha," — izvršujejo svoj poklic pod nadzorstvom gestape. Nobene besede ne smejo spregovoriti v slovensčini, celo izpovedi morajo biti izključno samo v nemščini. Vsako pridigo morajo nositi gestapi in preden je ta ne potrdi, je ne smejo govoriti raz prižnico. Mariborski škof dr. Tomažič se je uprl nacijski zahtevi, naj razpiše neke nove "cerkvene" davke. Nemški krogi zahtevajo njegov izgon iz Maribora. Sprva so pokušali vasi močede, da bi se sam umaknil. A škof jim je odgovoril, da ne bo poslušal nobenih zapovedi ali namigavanj, naj zapusti Maribor in da se bo vdal samo fizični sili.

Razmerje med dinarjem in pengon v predelih, ki jih je zasedla Madžarska je 1:10.

V borbi s četniki je blizu Ključa padlo 30 vstašev muslimanov in 15 žena, vsi iz vasi Veljice. Iz vasi Rastoka je padlo 8 vstašev in dve ženi. Iz Ključa je v bojih s četniki poginilo 11 vstaških muslimanov.

V Zagrebu so bili 26. avgusta ustreljeni: Kosta Vurdelja, davčni uradnik iz Ogulina, zaradi "ustmene komunistične propagande," Maks Durjav, dijak tehnik iz Maribora, ker je imel knjige s "komunistično vsebino," Dušan Bajac, strojevodja iz Mostarja, zaradi proti-državne propagande.

V Zagrebu je Pavelić uvedel

Resnici na ljubo!

Zobozdravnik dr. Jim Mally je oni dan pred 300 osebami izjavil, da so ga bili dobili trije spretni marjašarji v roke (med temi tudi naš urednik) in da so ga pri tem obrali do kože. Pa bo najbrže malo drugače. Naš urednik tem potom javno vpraša dr. Mallya: Jim, če so te marjašarji res obrali do živega, kako pa je potem mogoče, da si takoj drugo jutro po marjašu kupil kar tri prašiče, dočim so bili ostali trije marjašarji drugi dan brez tobaka, a?

Četniki so napadli trdnjavo pri Zagrebu in Reko

London. (ONA). — Jugoslovanski četniki se zaganjajo z nepopisnim junaštvom v središče cenzelja, ki ga poseduje sovražnik. Tako trdijo zadnja poročila, da so četniki napadli neko trdnjavo 30 milj od Zagreba. Zagrebsko časopisje piše, da je napadlo vstaško garnizijo pri Zagrebu 40 "komunistov," da so prijeli poveljnikovo ženo in ji grozili z ustrelitvijo, če se poveljnik ne vda.

Ko so četniki dobili v roke to garnizijo, so šli v Karlovec, kjer se jim ni nihče zoperstavil. Tam so prijeli dva častnika hrvaških vstašev, ustrelili nekaj hrvaških Kvizlingov in zažgali vojaške naprave. Italijansko vojaštvo je hitelo na pomoč in trije Italijani so bili ubiti.

Četniki so drzno napadli italijansko garnizijo na Reki in s tem spravili v grozen strah vse italijanske posadke, ki so nastanjene po Dalmaciji. V Reki so četniki ubili 124 italijanskih vojakov v povračilo, ker so Italijani zažgali neko jugoslovansko vas pri Ogulinu.

To je tako oplošilo italijanske vojake, da se protiviljo ukazom, da bi zažgali nadaljne jugoslovanske vasi.

Kot znano so Italijani zasedli Reko po prvi svetovni vojni, čeprav jo je bil prisodil Woodrow Wilson Jugoslaviji. Četniki so izvedli napad na Reko radi tega, da jo bo Jugoslavija po tej vojni zahtevala nazaj kot "jugoslovansko mesto, zasedeno po Italijanih."

Iz bolnišnice

V pondeljek se je vrnila iz Glenville bolnišnice Mrs. Rosalie Streiner. Morala je iskati pomoči za njeno rahlo zdravje. Upamo, da se ji bo ljubo zdravje kmalu vrnilo.

Japonci se zaganjajo z vedno večjo silo v armado generala MacArthurja

Washington, 10. febr. — General MacArthur, ki s peščico vojakov brani polotok Batan na Filipinih proti desetkrat večji premoči, je izvedel na svojem levem krilu izpad in je počistil zadnje ostanke japonskih čet, ki so bile na nekaterih krajih prodrele njegovo linijo.

Tej veseli vesti pa dostavlja vojni oddelek trpko poročilo, da se izkrcavajo Japonci na Filipinih v vedno večjem številu in da je položaj ameriške armade vedno opasnejši.

Amerikanci so sklatili v zadnjih 24 urah sedem japonskih letal, kar znaša od začetka vojne 163 japonskih letal, izgubljenih na Filipinih.

General MacArthur poroča, da pritiskajo Japonci z vedno večjo silo na središče MacArthurjeve fronte.

Nemci se trmasto upirajo proti zmogovitim Rusom

Moskva, 10. feb. — Na severni in centralni fronti so se pokazale zadnje čase nemške smučarske čete v velikem številu. Nemci pošiljajo v boj rezerve in se srdito branijo Rusom. Kljub vsem odporom Nemcev pa so Rusi že popolnoma počistili sovražnika v treh provincah: tulski, moskovski in rjabanski.

Tudi pri Kalininu in Leningradu so Rusi že precej potisnili nacistično vojsko. Rusi poročajo, da so od 29. novembra pa do 7. februarja iztrgali Nemcem 80 mest in 4.800 vasi.

Pred Smolenskom so Rusi napredovali v enem dnevu za šest milj in iztrgali Nemcem 25 naselij. Nemci pred umikom zažigajo vasi.

Korporal Lah piše

Korporal Mickey Lah, ki je bil nedavno zopet poklican v ameriško armado, nam piše, da se nahaja začasno v taborišču Geo. G. Meade, Maryland. Upa pa, da bo kmalu poslan v stalno garnizijo. Pozdravlja vse znance in prijatelje v Clevelandu.

Šola naj prične kasneje

Policija je apelirala na šolski odbor in na vodstvo katoliških šol, naj bi za nižje razrede določili začetek šole pozneje. Ker se ravnavajo po novem vojnem času, je še temno, ko gredo otroci v šolo in to je nevarno zlasti za male otroke.

Japonci pritiskajo na mesto Singapor

Ameriška ladja je pobrala brodolomce z morja

Batavija, 10. febr. — Neka ameriška ladja je pobrala danes z rešilnih čolnov 120 oseb. To so brodolomci z ladje, katero so potopili Japonci. Med rešenimi je posadka potopljene ladje ter potniki, med temi ženske in otroci.

Kot pripovedujejo rešeni, je sovražna ladja ukazala posadki in potnikom, naj zapuste ladjo. V prvem čolnu, ki so ga pustili v morje, so bile same ženske in otroci. Čoln se je prevrnil, toda po čudežu so ga zopet izravnali in vse rešili.

Ko so bili spuščeni v morje še drugi čolni, so Japonci ladjo s strelji potopili. Proti večeru je naletela nanje neka ameriška ladja, ki jih je rešila.

Nadaljne ladje so bile torpedirane na Atlantiku

V neko kanadsko pristanišče je dospelo 20 mož posadke, katerih ladjo je potopila nemška podmornica v zahodnem Atlantiku. Rešilna ekspedicija išče ostalih 23 mož posadke, ki so nekje na morju v rešilnih čolnih.

Sedem mož posadke z nekega grškega tovornega parnika so pripeljali v neko kanadsko pristanišče. Parnik je potopila nemška podmornica nekje v zahodnem Atlantiku. Podmornica je obstreljevala parnik tri ure in pol, predno ga je potopila. Parnik je bil namreč prazen, zato se ni hotel potopiti izlepa.

Odbor skupnih društev

Za letos imajo Skupna društva fare sv. Vida sledeči odbor: Predsednik Louis Erste, podpredsednik Andrew Tekauc, tajnik Jos. Repar, 1101 E. 66. St., blagajnik Anthony J. Fortuna, zapiskarica Frances Baraga; nadzorniki: Joseph Nemanich, Frank Skerl, Frank Stefe. Skupna društva so napravila za leto 1941 čistega dobička v lepi vsoti \$3.278,29.

Še se lahko vpišete v slovensko šolo v SND

Mrs. Antoinette Kennick, ki poučuje slovensčino v SND, s oba št. 3, staro poslopje, naznanja, da se ta mesec še vedno lahko vpišete v šolo. Pouk se vrši vsak četrtek zvečer ob sedmih. Za nadaljne informacije jo lahko pokličete po telefonu: Henderson 2383.

Governer otoka izjavlja: "Vse je zdaj v božjih rokah!"

Sovražnik je izkrcal nova ojačenja na otoku. Čez preliv se prevažajo Japonci na jeklenih barkah, katerim krogle ne škodijo.

ANGLEŠKE ČETE BAJE ŽE BEŽE Z OTOKA PROTI NIZOZEMSKI JAVI

Singapor, 10. febr. (ob 7:30 zvečer). Od jutra do večera pritiskajo Japonci na otoku Singaporu na angleške čete, ki se polagoma umicejo proti mestu Singaporu. Japonci kar besne v silnih napadih, na zemlji in v zraku. Časnikarska agentura United Press poroča danes zjutraj, da je nekaj angleških čet že zbežalo na ladjah proti Javi, dočim zadnje straže zadržujejo Japonce.

Angleške čete se obupno branijo in skušajo zadržati Japonce pred prodiranjem. Vsako ped pridobljene zemlje Japonci drago plačajo.

Protizračne baterije neprestano grme in streljajo na japonske bombnike, toda novi vali bombnikov prihajajo in trosijo smrt in razdejavanje po Singaporu. Sir Shenton Thomas, governer otoka, je danes izjavil: "Vsi smo v božjih rokah, od katerih dobimo tolažbo in moč, da pomagamo drug drugemu v vsem, kar še pride nad nas."

Sodi se, da so spravili Japonci na otok že 100.000 svojih čet, a onstran preliva na Malaji jih čaka na prevoz še več.

Kot se doznava, so se prepelele japonske čete preko ozkega preliva iz Malaje na otok Singapor v jeklenih barkah, od katerih se krogle kar odbijajo brez vsake škode. Kako so pripeljali Japonci te barke do sem, je neznan skrivnost.

Angleško topništvo je skušalo zadržati prevoz Japoncev, toda Japonci so prišli v tolikem številu, da jim branitelji niso mogli preprečiti izkrcanja na otoku.

London, 10. febr. — Tukaj smatrajo, da bo padel otok Singapor v roke Japoncem v nekaj dneh, ali celo v nekaj urah. Če bo padel Singapor, bo dobila angleška strategija gotovo mnogo kritike, ker se ni poslalo trdnjavi ojačenja o pravem času.

Nekateri pa sodijo, da bo boljše, če se Singapor prepusti Japoncem in da zavezniki koncentrirajo vse svoje sile na nizozemski Indiji in v Burmi. Splošno se sliši, da Angleži niso dovolj zavarovali otoka za obrambo s suhega, dočim so imeli vso obrambo pripravljeno za napad z morja.

Poroka

V pondeljek 16. februarja, ob devetih zjutraj, se bosta poročila v cerkvi sv. Pavla na Chardon Rd. Miss Frances Skerjanc in dr. Harold Marley. Nevesta je edina hčerka Mrs. Mary Skerjanc iz 19511 Nottingham Rd. in nečakinja slovenskega odvetnika Mr. Leo Kushlana; po poklicu je diplomirana bolničarka. Ženin je pa zdravnik v Charity bolnišnici. Mlademu paru želimo vse najboljše v novem stanu.

Slike v Collinwoodu

V četrtek 12. februarja bo imela podružnica št. 10 SZZ po seji v Slovenskem domu na Holmes Ave. lepo zabavo. Na prosila je namreč Mr. A. Grdino, da bo prišel kazat premikačje slike. Na programu bodo vsakojake zanimive slike in med njimi tudi srebrna poroka Mr. in Mrs. Čebular. Torej le pridite si ogledat te slike.

Februarska razprodaja

Norwood Appliance and Furniture, 6104 St. Clair Ave. in 819 E. 185. St. vam nudi za februarsko razprodajo zelo znižane cene na raznih predmetih. Izplačalo se vam bo, ako kupite sedaj.

V soboto, nedeljo in pondeljek bo registracija

Na borne komisije so pripravljene, da v soboto, nedeljo in pondeljek registrirajo v okraju Cuyahoga 90.000 moških. To bo tretja registracija za vojaško službo.

KDO SE MORA REGISTRIRATI: — Vsi moški, ki so dosegli 20. leto starosti do 31. decembra 1941 in ne bodo 16. februarja 1942 dosegli 45. leto starosti, in kateri se že niso registrirali poprej za vojaško službo.

KDAJ SE JE TREBA REGISTRIRATI: — V soboto in nedeljo med poldnev in šesto zvečer in v pondeljek od sedmih zjutraj do devetih zvečer.

KJE SE BOSTE REGISTRIRALI: — V glavnih stanih lokalnih nabornih komisij, ali na krajih, ki so jih te naborne komisije postavile za te dneve.

23. VARD: — East Madison šola, 1130 Addison Rd., ali v Hodge šoli, 1075 E. 74. St.

28. VARD: — 9326 Kinsman Ave.

32. VARD: precinkti A do C, G, J, do M, X, Z, BB do DD — 18400 Muskoka, ali Nottingham šola. — Precinkti D, E, H, I, N do W, Y, AA, EE: 650 E. 140. St., ali 15630 St. Clair Ave., v nedeljo in pondeljek pa lahko na 810 E. 152. St.

33. VARD: — na 17. policijski postaji, 15619 Lorain Ave.

EUCLID: — V uradu Ameriške legije, 20750 Arbor Ave.

BEDFORD, Warrensville Heights, North Randall, Maple Heights: — Maple Heights City Hall, Warrensville Heights Town Hall.

SATAN IN IŠKARIOT

Po nemškem izvirniku K. Mays

"No, senora, kaj menite, ali ni lestva tule spodaj?"
 Ni odgovorila.
 Dvignil sem bruna. Temu luknja je zajajala.
 In v njej je slonela lestva—
 "Tule je!" sem jo pokazal židinj. "Kakor vidite, sem čisto prav napovedal, da sem našel sled."
 "Progledala bova tole luknjo. Izvolite stopiti naprej, senora!"
 "Mi na misel ne prihaja! Sami pogledajte!"
 "Morate iti z nama! Bi nam utegnili še katero nabresti, če ostanete sami. Ne vemo, kdo ali kaj je tule spodaj in ali bi našli sami pot nazaj."
 "Ne grem!"
 "Ne —? Sami me silite, da vas moram spet nekoliko prijeti za vrat, kajti odplaviti vas končno ne moreva v luknjo."
 Iztegnil sem roko, da bi jo prijel.
 Srdito me je pogledala.
 "Ne dotaknite se me!" je siknila. "Se sedaj me boli roka, ki ste v njo zagrebeli svoje prste v soteski. Strašen človek ste! Saj že grem!"
 Stopila je po lestvi. Svetil sem za njo, Winnetou je prišel za menoj.
 Prišli smo v dolg, ozek rov, pri lestvi se je začel. Vlažen zrak nas je objel, po zatohlem je dišalo.
 "Kam drži tale rov, senora?"
 "Sama poglejta!" se je obrnjenila.
 "So sobe na desni in levi?"
 "Iščite!"
 Stene so bile prstene, nobene odprtine ni bilo v njih. Šli smo nekaj korakov pa našli vdolbina v tla debela bruna. Potrkal sem z nožem, votlo je bobnelo.
 Pokleknil sem, odstranil nekaj brun in posvetil.
 Voda se je zableščala —
 Vzel sem kol in pomeril globoko. Voda je bila slab meter globoka, nad njo pa je bilo še pol metra prostora.
 "Uff —!" je dejal Winnetou v narečju Siouxov. "Ali je videl moj brat vodnjak zunaj na prvi ploščadi puebla?"
 "Da."
 "Tule spodaj je voda —. Je morebiti v zvezi z vodnjakom?"
 "Mogoče."
 "Voda prihaja iz reke v vodnjak!"
 "In če zlezava po tej luknji ter bredeva po podzemeljski vodi dalje —"
 "— prideva ven k reki!"
 "Tako bo! In po tem potu nam je ušel Melton."
 "Najbrž. Vprašaj belo sqwawo, odkod prihaja voda in ali je po njej ušel mladi Melton!"
 "Če bo povedala —?"
 "Prisilila jo bova."
 "Mora povedati!"
 "In če ne —"
 "Čuj!" se je prekinil. "Ali ni slišal moj brat vzdihovanja?"
 "Ne."
 "Tame spredaj v rovu je bilo. Pogledaj!"
 "Pa pojdiva!"
 Zanesel sem se na Winnetouovo ostro uho, sam nisem slišal ničesar.
 Zložila sva bruna nazaj na odprtno in stopila dalje.
 Da, tudi sam sem čul stokanje in hropenje. Pohitela sva in prišla na konec hodnika. Nisva opazila, da je Judite zmanjkalo.
 Nehote sem mislil na našega mladega prijatelja. In res — v kotu je ležal, zvezan z jermeni in privezan h kolu. Usta so mu zamašili s cunjjo, da je komaj dihal.
 Brž sva mu snela cunjjo. Globoko je šel po sapo in vzklknil: "Hvalabogu —! Videl sem vaju v svitu luči tamle zadaj na hodniku, strašno sem se bal, da bi me ne našla —"

SVETOSAVSKA PROSLAVA

(Nadaljevanje z 2 strani)
 delu med planinama Ovčara in Kablara našo Sveto Goro, na kateri je osem samostanov in za katere naš vladika Nikolaj lepo skrbi. In glej, v vseh teh samostanih so se pisale starodavne knjige, evangeliji in vsi najbolj sveti spomeniki naše preteklosti. Veliko število njih nosi ime svetega Save in nahajamo jih po vsej srbski zemlji.
 Ko smo izgubili carstvo, leta 1389, na Kosovem, ni bilo več srbske države in srbski narod je prišel v sužnjost, nastal je mrak in zadužbine so bile zatočišče za narod. In kakor zvezde posvetijo na nebu kadar se spusti mrak, tako so v mraku in suženstvu našega srednjega veka mnoga stoletja svetle zadužbine in nesrečni narodni duši kazale pot, da se ne vda, da ne zaide in se ne izgubi. To so bile svetiljke, ki so večno gorele. V tej težki dobi srednjega veka nismo imeli države, toda imeli smo pravoslavne cerkev in ta je bila narodno središče, kjer se je ohranjela narodna duša. V tem je velika zarodna sv. Save. Rešila nas je pravoslavna vera.
 Ko se je krščanska cerkev razdelila na vzhodno in na zahodno leta 1054. in si je vzhodna nadela ime vzhodna-pravoslavna, zahodna pa rimsko-katoliška, t. j. univerzalna, vseobča, in so nastali med njima razpori, je sv. Sava obrnil srbski narod proti vzhodu, izvoru krščanstva in ga utrdil v pravoslavni veri. V tem nauku so srbski narod, srbska narodnost in pravoslavje ostali eno, se zlili v en čut in zato tudi pravimo, če se borimo proti suženstvu in osvojevalcem, da se borimo za 'krst častni in slobodu zlatnu'. Leta 1804. je razširjen klic "došo valja vojevati za krst častni krvcu proljevati." V bitkah in vojnah proti Turkom so duhovniki hodili s križem v roki naprej, včasih kot navadni vojaki in bobnarji, včasih kot vojvode. V boju na Mišaru leta 1806. pod vodstvom samega Karadžordža je duhovnik Luka Lazarević poveljeval konjenici in imel pod seboj 2000 konjenikov ter s Karadžordžem odigral važno vlogo v bitki proti Turkom po Kulin kapetanom. V Črni go-

ri so duhovniki bili poveljniki in veliki junaki, narodni voditelji in vladarji.
 Turki so po Kosovem zaslužili Srbijo, toda videli so, da stoletje suženstva potočka za stoletjem, toda v srbskem narodu še vedno tli iskra velikega plamena, ki ohranja dušo in daje upanje na vstajenje. Takoj so uvideli, da ta plamen vzdržuje verkev, svetosavsko pravoslavje, globoka ljubezen in vera v Boga. Duh sv. Save živi med narodom in narodna duša se obrača v svojih molitvah k sv. Savi. Samostan Mileševa, 4-5 kilometrov od Prijepolja v Sandžaku, je postal narodno svetišče, ker v njem počiva truplo sv. Save. V svoji krutosti so Turki sklenili uničiti truplo sv. Save, misleč, da bodo s tem zadeli smrtni udarec narodni duši. Toda truplo sv. Save je počivalo v samostanu 250 let, od marca leta 1594. Tega dne so ostanke sv. Save izkopali, jih odpeljali v Beograd in jih tam sežgali na Vračarju, tam, kjer je danes cerkev sv. Marka.
 Nekaj podobnega se je zgodilo v prejšnji svetovni vojni. Takrat so to napravili Avstrijci in Nemci v Črni Gori. Na vrhu Lovčena je počivalo telo našega slavnega vladike in pesnika Petra Petrovića-Njegoša, gospodarja Črne gore. S tega vrha je njegova misel splavala nad srbske pokrajine in se razširila globoko v Srbijo, po Beogradu, Dečanih in vsej srbski zemlji. V svojih zaslepljenosti so Nemci mislili kakor Turki pred stoletji, da bodo zatrli misel na vladiko, če bodo s te višine, kjer je truplo počivalo nad 75 let, odnesejo vladici ostanke. Naš blagopokojni kralj Aleksander je ukazal, naj se njegovi ostanke zopet zakopljejo na vrhu Lovčena.
 Glejte, v teh dnevih in mesecih že tretjič vidimo, da sovražnik ubija naše vladike in duhovnike, računajoč zopet, kakor Sinan paša, da bodo z uničevanjem pravoslavja uničili tudi narodno dušo, uničili srbski narod. Že iz te male razlage in iz velikih napadov na pravoslavno vero v mnogih stoletjih vidite, kako veliko je delo sv. Save za naš narod.
 Ko sta se njegova brata Vukan in Stevan začela pripraviti zaradi nasledništva, ju je s svo-

jo modrostjo pomiril in utrdil državo.
 Brata Stevana je kronal s kraljevsko krono in dvignil sijaj vladarskega prestola in Srbije.
 Od patrijarha je s svojim ugledom in s svojo modrostjo dosegel samostojnost srbske pravoslavne cerkve, kar je bilo zelo velikega pomena.
 Uredil, organiziral in utrdil je srbsko cerkev in jo razdelil na škofije. Sam je bil prvi srbski nadškof.
 Sklical je cerkvene sabore in na njih govoril. Znanе so nam njegove besede.
 Neprestano je potoval po svojih krajih in med narodom, kot pravi apostol je zbiral mladino in jo učil, skrbel je za šole in bil prvi srbski učitelj.
 Da so vsa ta dela in prizadevanja sv. Save ostala v narodni duši tako živa in se od kolena do kolena prenašala tolika stoletja, ko še ni bilo tiska in splošne pismenosti, se moramo zahvaliti ustnemu narodnemu izročilu, ki se je ohranjalo s tistim svetim orodjem, orodjem naše ustmene književnosti, z glasmi. Po tihi eni žici, ki tako tožeče ječi, se je ohranjalo vse narodno življenje v pesmi. Po njej se je prelivala narodna duša od kolena do kolena, od rodu do rodu, kot bistra planinska reka, ki stalno teče skozi srbske kraje. V dobi naše sužnjosti so bile gusle duhovni zaklad, kjer se je zbiralo narodno življenje, da uide pozabi. Gusle so v srednjem veku bile skladišče pismene književnosti, kakor danes knjige, življenja in človeškega znanja, ki se je z njimi prenašalo v bodoča stoletja.
 V guslih in z njihovo pomočjo gledamo naše staro in preteklo življenje, življenje tolikih stoletij, gledamo življenje sv. Save in slišimo njegove besede. Gledamo kneza Lazarja tisti večer pred kosovsko bitko, gledamo, kako ponosno stoji Miloš Obrenović in prisega, da bo posekal turškega sultana Murata in spremljamo ga vse do šatora Muratovega.
 Gledamo Boška Jugovića, kako iz Kruševca odhaja v boj na Kosovo in pred vojsko nosi dve zastavi s križem.
 Gledamo vso našo zgodovino srednjega veka: gledamo Stari-

Na sliki vidimo domačine-vojake Amb oinese, ki se love skupno z Holandci proti Japoncem. S tem, da so Japonci napadli to otočje, kjer imajo Holandci važne vojaške postojanke, so si odprli peto fronto.

V Zd. državah je precejšnje število mladih fantov iz sosednjih ameriških republik, ki se trenirajo za pilote na naših vojaških letališčih. V zrakovopu je ameriški vojaški pilotski instruktor F. L. Lawrence v pogovoru s pilotskim novincem Raymond Bustillos iz Kube.

MALI OGLASI

- Delo išče**
 Priporočam se za hišna popravila vsake vrste, zunaj in znotraj. Pošteno in dobro delo garantirano. Se priporoča.
Jim Lužar
 21130 Miller Ave.
 Telefon KEnmore 5862-R. (37)
- Bungalow naprodaj**
 Proda se bungalow 7 sob, 4 spalne sobe; moderen dom v Euclidu, O. Se mora prodati. Vprašajte pri
Strainich Realty Co.
 18600 Lake Shore Blvd.
 IVanhoa 6430 KEnmore 4120-J (36)
- Lepa farma naprodaj**
 Je nekaj posebnega; 44 akrov na vzhodu; 2,000 smrek 7 do 12 let starih; dobra nova hiša s holandskim furnezem, hlev in druga gospodarska poslopja; vinska trta; jablane in druga sadna drevje; 15 akrov gozda. Cena je \$5,000. Pokličite H. G. Atwater, GARfield 6912.
- Dve sčbi se oddasta**
 Oddasta se dve opremljeni sobi z gorkoto za fante. Vprašajte na 1245 E. 59. St. (36)
- Ladies wanted**
 with experience to operate power machines and finishers.
Brazis Bros.
 6905 Superior Ave. (x)
- Službo dobi**
 Sprejme se dekle za delo, v delikatesni trgovini; dobra plača; izkušene imajo prednost. Vprašajte na 555 E. 105. St. Ploja, ter ga je prosil, da se

Zgodovina tanka in slovenski dijak

Bilo je pred približno 30 leti, v času rojstva avtomobila. Reven slovenski dijak je poslal na generalni štab bivše c. kr. armade na Dunaju idejni načrt o avtomobilu, "ki bi mogel brez škode ali ovire prodrati v sovražne vrste in napraviti tam mnogo zmede in škode." Točen opis in malo skico — risanja ni bil zmožen — je priložil svojemu poročilu.
 Ker več mesecev ni dobil odgovora, se je obrnil s skromnim pismom na tedanjega predsednika upravnega sodišča na Dunaju, g. dvornega svetnika dr. Ploja, ter ga je prosil, da se

Za las je manjkalo

ROMAN

"Dobro, torej se moram posloviti sedaj. Držal se bom hiše gospoda Tassarja, kjer moram dobiti gotove vesti. Najbrž se mi posreči dobiti v ondotni okolici nekaj, kar bom lahko prinesel na sodnijo. Jutri pa bom nadaljeval s preiskavo hiše na Vine cesti, nakar bom še enkrat obiskal vse trgovce v okolici. Dan pozneje bom gotov s preiskavo tam. Torej v štirih ali v petih dnevih bo prišel nekdo v Sauveterre in ta nekdo bom jaz." In ko je vstal je še pristavil:

"Namenil sem se, da rešim gospoda Boisacorana. Jaz to želim in bom željo tudi izpolnil.

V BLAG SPOMIN
PRVE OBLETNICE SMRTI NAŠEGA DRAGEGA SOROČKA IN OČETA.

Mihaela Kneza

ki je preminul 10. februarja 1941.

Oh, kako tužni so postali dnevi, odkar tebe, dragi Mihael, ni več med nami. Sclze na licu se posuše, ročice na grobu usahne, a boleči spomin v naših srcih na bo žalostno tlel, dokler bo utripalo naše srce.

Žalujoci ostali:

MARY KNEZ, soproga, ANGELA, hči Cleveland, O.

ČE STE BOLNI

Ako trpite na nerednosti v želodcu, jetrih, ledicah, vranci, revmi, visokem pritisku krvi, ali zastareli poškodb, pridite k meni, da vidim, kaj morem storiti za vas. Imel sem velik uspeh v 25 letih v takih slučajih. Jaz se poslužujem stare evropske in najnovejše metode bolnišnic pri zdravljenju.

Pridite do doktorja, ki razume vaš materin jezik in vam lahko razloži na razumljiv način.

DR. PAUL W. WELSH

HYDROPATHIC CLINIC (specialist v starih boleznih)

Uradne ure:
1 do 5 popoldne, razen v sredo
423 Citizens Bldg.
850 Euclid Ave.
Telefon: MAin 6016.

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

JOHN OBLAKA
1126 E. 61st St.
6122 St. Clair Ave.
HE 2730.

Torej se vidiva v Sauveterre?"

Ura je odbila štiri. Gospod Folgat je kmalu za Goudarjem zapustil gostilno ter korakal proti Univerzni cesti. Rad bi se sestal z markizom in markizo.

"Markiza počiva," je dejal hišni sluga, "toda gospod markiz se nahaja v svojem kabinetu."

Gospoda Folgata so odpeljali v kabinet, kjer je dobil markiza še vedno pod vtisom strahovitega prizora, ki se je pripetil zjutraj. Sicer svoji soprogini ni rekel ničesar, o čemur ni bil prepričan, toda motilo ga je ker je govoril v takih okoliščinah, ko bi moral bolj paziti na sebe. Vendar se je čutil nekoliko boljšega, kajti povedal je javno ono, o čemur je dolgo premišljeval v svoji notranjosti. Toliko let je prenašal skrivnosti v svojem srcu in sedaj je izbruhnilo vse na dan. Ko je zagledal gospoda Folgata je dejal z nekako žalostnim glasom:

"Kaj je novega, gospod?"
Mladi odvetnik je ponovil, kar mu je razodela markiza, toda omenil je tudi desperatno resolucijo, katero je Jacques prevzel. Ko je markiz to slišal, je vzkliknil:

"Nesrečni človek! In jaz sem ga obdolžil —. Torej je mislil Jacques izvršiti samomor?"

"Da, jaz in gospod Magloire sva imela največjo težavo, da sva ga pregovorila od tega čina," je odvrnil gospod Folgat. Dokazati sva mu morala, da nedolžni človek ne sme v nobenem slučaju govoriti o samomoru, kaj šele, da bi samomor izvršil!"

Iz očesa starega gospoda kane teška solzna kaplja. Markiz zašepeta:

"Ah! Bil sem kruto neusmiljen. Ubogi, nesrečni otrok!"

In glasno reče:
"Tako moram k njemu. Sklenil sem, da spremljam markizo v Sauveterre. Kdaj vi zapustite Pariz?"

"Nobena stvar me več ne zadržuje v Parizu. Storil sem vse, kar je bilo mogoče in lahko nocoj odpotujem v Sauveterre. Toda, verjemite mi, utrujen sem. Mislim, da zapustim Pariz jutri z vlakom, ki odpelje ob 1:45."

"Ako je tako vaša misel, tedaj bova potovala skupaj, razumete? Torej jutri ob desetih na Orleans postaji. V Sauveterre dospeva ob polnoči."

XX

Ko je markiza Boisacorana dan svojega odhoda v Pariz, šla v zapore, da vidi svojega sina, jo je Diana prosila, da jo vzame s seboj. Markiza je odklonila in gospodična Diana ni več silila.

"Že vidim, da skušajo nekaj skrivati pred menoj," je mislila gospodična Diana. "Toda kaj mene briga!"
Zatekla se je v svojo stano-vanjsko sobo. Na svojem običajem sedež uje mirno sedela kot ob onih srečnih večerih, ko se je mudil Jacques pri njej. Skoro nepremično je počivaa, toda zdelo se je, da s svojimi očmi zre v daljino kot bi sledila nevidnim prizorom.

Stari ata Chandore in obe teti, vse je živeo v največjem strahu in bojazni, kaj prinese bodočnost. Poznali so svojo Diana, tega plemenitega otroka, mogoče bolje, kot je Diana poznala samo sebe, kajti že dvajset let je bila pri njih vzgojevana. Poznali so vsak izraz na njenem obrazu in so skoro lahko čitali kaj je mislila.

"Skoro gotovo premišljuje Diana nekaj izredno resnega," so govorili. "Očividno se pripravlja za nekaj odločilnega."

Tudi stari gospod je mislil enako, kajti vpraševal jo je zaporedoma:

"O čem premišljuješ, dragi otrok?"

"O ničemur, dragi ata," je odgovarjala.

"Toda žalostna si bolj kot običajno. Zakaj ta žalost?"

"Gorje meni! Saj sama ne vem. Ali je komu znan vzrok zakaj imamo en dan sončne žarke v srcih, drugi dan pa temne oblake?"

Drugi dan je pa zahtevala, da jo peljejo k svoji šivilji, in kar se ne smeja, Jacques. Dobro vem, da nimaš nobenega upanja."

"Zagotavljam ti, Diana, da se motiš."

"Ne, ne, Jacques. Nekaj skrivajo pred menoj, to mi je znano. Ampak precej že vem. Iti boš moral na sodnijo."

"Boš mogoče oprostila, kajti to vprašanje še ni rešeno."

"Toda rešeno bo v kratkem in sicer v tvojo škodo."

Jacques je dobro vedel, da je res tako in se je kar stresel pri tej misli, toda vztrajal je pri svoji ulogi, katero je začel igrati.

"Če pridem na sodnijo," reče,

"tedaj dobro vem, da bom oproščen."

"Ali si res prepričan o tem?"

"Sto proti eni bi stavil, da je tako."

"Toda vseeno imajo eno točko proti tebi," pravi dekle. In

"Oče nebeški!" je vzkliknila teta, "pa vendar nisi zbolela!"

Diana ji namigne naj molči.

"Nič ni, kaj se razburjate," je odgovorila. "Samo molčite, pa bo vse dobro."

Potem je pa zbrala vso svojo moč, objela teto in nadaljevala:

"Moja draga tetka, storite mi prav dobro uslugo! Absolutno je potrebno, da sama govorim z Jacquesom. Nevarno bi bilo, ako bi naju kdo poslušal. Znano mi je, da se poslužujejo vohunov, da slišijo jetnike kaj govorijo. Dragi tetka, počakajte na mostovžu in dajte nama vedeti, ako bi kdo slučajno prišel."

"Kaj vendar misliš, dragi otrok!" je odgovorila teta. "Ali ni nespodobno, če si sama z Jacquesom?"

Toda gospodična Diana jo takoj prekine.

"Morda tedaj ni bilo nespodobno, ko sem prečula celo noč v zaporih? Verjemite, da v našem slučaju je vsaka stvar spodobna, samo da koristi našemu namenu."

In ker teta Adelaida ni ničesar odgovorila, je bila Diana prepričana, da se je podala. Diana je odšla proti sprejemni sobi.

"Diana!" je vzkliknil Jacques, kakor hitro se je dekle prikazalo v sobi. "Diana!"

Jacques je stal v sredini sprejemne jetniške sobe. Bil je še bolj blede kot zid, toda očividno miren in skoro smehljajoč. Toda sila, s katero se je skušal kontrolirati, je bila strašna. A kako naj bi vendar dovolil svoji zaročenki, da ga vidi obupnega? Ali ni potrebno, da povzroči vse, kar je potrebno, da jo zagotovi, da je popolnoma miren, ker se čuti nedolžnega?

Približa se ji, prime jo za roke in reče:

"Kako si vendar ljubezniva, ker si me obiskala! Morda veš, da sem vsak dan z največjim hrepenenjem pričakoval tvoje prihoda? Čakal sem in čakal in se tresel pri vsaki stopinji, ki sem jo slišal. Toda ali mi boš mogla kdaj odpustiti, ker sem povzročil, da si prišla v te umazane, strašne prostore,

ki niso vredni, da se jih dotakne tvoja roka?"

Ona ga je pri tem pogledala odločno in zamaknjeno, da so Jacquesu zastale nadaljne besede na ustnicah.

"Zakaj mi ne poveš resnice?" je rekla z žalostnim glasom.

"Ali sem mogoče lagal napram tebi?"

"Da. Zakaj se delaš tako vselega in mirnega, ko vendar v srcu čutiš, da si žalosten in nemiren? Ali nimaš nobenega zaupanja več v mene? Ali misliš, da sem otrok, pred katerim se mora resnica skrivati, ali da sem tako slabotna in ničesar vredna, da nisem zmožna prenašati mojega dela težav? Nikar se ne smeja, Jacques. Dobro vem, da nimaš nobenega upanja."

"Zagotavljam ti, Diana, da se motiš."

"Ne, ne, Jacques. Nekaj skrivajo pred menoj, to mi je znano. Ampak precej že vem. Iti boš moral na sodnijo."

"Boš mogoče oprostila, kajti to vprašanje še ni rešeno."

"Toda rešeno bo v kratkem in sicer v tvojo škodo."

Jacques je dobro vedel, da je res tako in se je kar stresel pri tej misli, toda vztrajal je pri svoji ulogi, katero je začel igrati.

"Če pridem na sodnijo," reče,

"tedaj dobro vem, da bom oproščen."

"Ali si res prepričan o tem?"

"Sto proti eni bi stavil, da je tako."

"Toda vseeno imajo eno točko proti tebi," pravi dekle. In

ko prime Jacquesa s tako silo in energijo, da Jacques ni slutil, da ima toliko moči, je še pristavila:

"Ti nimaš pravice izpostaviti se tej edini priliki, da te obsodijo."

Jacques se je stresel po vsem životu. Ali je bilo mogoče? Ali jo je prav razumel? Ali je prišla Diana v zapor, da mu nasvetuje samomor, od katerega sta ga komaj pregovorila njegova dva zagovornika?

"Kaj misliš s svojimi besedami?" jo vpraša.

"Pobegniti moraš."

"Pobegniti?"

"Prav lahko je. Vso stvar sem dobro premislila. Ječarji so v naši službi. Pravkar sem se domenila o vsem z ženo Blangina. Nekega večera, kakor hitro se stemni, bodo odprli vrata celice. Zunaj mesta bo pripravljen konj. V štirih urah si lahko v Rochellu. Tam dobiš izvrsten parnik, ki te nemudoma popelje v Anglijo."

Toda Jacques stresse z glavo.

"Iz tega ne bo nič," odvrne.

"Jaz sem nedolžen. Jaz nikakor ne morem zapustiti vsega, kar mi je najdražje — tebe, Diana —!"

Težka rdečica pokrije dekletovo lice. V odgovor zajeclja:

"Nisem ti vsega povedala. Sam ne boš pobegnil."

Jacques dvigne roke proti nebu. Videti je bil obupan.

"Sveta nebesa!" reče. "Bog mi pošlji tolažbo!"

Diana pa začne z bolj pričevalnim glasom:

"Ali si mogoče res mislil, da

bom izdala svojega prijatelja, katerega je izdal skoro sleherni drugi? Nikdar, nikdar! Spremljala me bosta stari ata in mami teti. V Angliji se dobimo na dogovorjenem prostoru. Spremenil boš svoje ime, potem pa odpotuješ v Ameriko. Daleč tam na zapadu dobimo in si bomo v miru živeli. Francija da ustanovimo novo domovino, kjer si lahko prost, kjer si ljubljen, kjer si srečen."

Jacques Boisacorana je bil gnjen do zadnje žilice svojega srca. Ali je na svetu moški, ki bi imel večje ljubezni in udanosti kot ravno on sedaj slišal? take ženske! On mladec kleta, ki je imela v sebi vse nadeje in značajne stvari!

Ah, ona se ni obotavljala, ona ni zahtevala nadeje, predno je dovolila naklonjenost, ona ni ni, kaj je hinavščina! Ona se je absolutno, ne da zamolčala ali rezervirala.

General David Torro, levi na sliki, je načelnik bolivijske nakupovalne komisije, ki je dospela v New York nakupi vojnih potrebščin za Bolivijo. Pozdravil ga je kornik Pearson od drugega generalnega štaba.

General David Torro, levi na sliki, je načelnik bolivijske nakupovalne komisije, ki je dospela v New York nakupi vojnih potrebščin za Bolivijo. Pozdravil ga je kornik Pearson od drugega generalnega štaba.

Obletnica razprodaje pohištva

Ob priliki petletnice naše trgovine vam nudimo znižane cene na vsem blagu.

- 2 KOMADA ZA SPREJEMNO SOBO preje \$105.00, sedaj samo \$80.00
- 3 KOMADE ZA SPALNO SOBO \$120.00, sedaj samo \$80.00
- 4 KOMADOV ZA KUHIJSKO SOBO (Breakfast Set) preje \$29.50, sedaj samo \$19.00
- GRAND PEČ, preje \$92.95, sedaj \$60.00
- WHITE ŠIVALNI STROJ, preje \$79.50, sedaj \$49.00
- ZENITH RADIO, preje \$89.95, sedaj \$49.00

Imamo polno zalogo modrocev, fedrov, postelje, preproge, sploh vse potrebščine za vaš dom.

Lahka mesečna odplačila.

NORWOOD APPLIANCE & FURNITURE
6104 St. Clair Ave. 819 E. 185

ŽENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijska tiskarna vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni. Pridite k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Ave. Henderson

UČITE SE ANGLEŠČINE

iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO-SLOVENSKEGA BERILA
"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateremu je znižana cena \$ 2.00
in stane samo:

Naročila sprejema

KNJIGARNA JOSEPH GRDINA
6113 St. Clair Ave. Cleveland, O.

Na sliki vidimo tri rešene mornarje, ki so se rešili z drugimi 28 tovariši s torpediranega tankerja Francis E. Powell.